

**METODOLOGIJA O MJESEČNOM I GODIŠNJEM
ISTRAŽIVANJU O PRETOVARU U POMORSKOM
SAOBRAĆAJU**

SADRŽAJ:

1. Pravni osnov istraživanja

2. Metodološke osnove istraživanja

- 2.1. Cilj istraživanja
- 2.2. Jedinica posmatranja
- 2.3. Izvještajne jedinice
- 2.4. Adresar izvještajnih jedinica
- 2.5. Prikupljanje podataka (metod, vrijeme i izvori)
- 2.6. Definicije osnovnih pojmova i obilježja

3. Organizacija istraživanja

- 3.1. Organi za sprovođenje istraživanja
- 3.2. Obrada podataka i stavljanje podataka na raspolaganje

4. Instrumenti za sprovođenje istraživanja

Obrasci:

PR-M-11

PR-G-11

1. PRAVNI OSNOV ISTRAŽIVANJA

Pravni osnov za sprovođenje ovog statističkog istraživanja je Zakon o statistici i statističkom sistemu Crne Gore „SL.list RCG“ br. 69/2005.

2. METODOLOŠKE OSNOVE ISTRAŽIVANJA

2.1. Cilj istraživanja

Cilj ovog istraživanja jeste da se prikupe, obrade i objave podaci o utovaru i istovaru robe koji ostvaruju preduzeća iz uslužne djelatnosti u pomorskom saobraćaju. U isto vrijeme, dobijeni podaci koriste za praćenje dinamike obima i kretanja posmatranih pojava.

Ovim istraživanjima se obezbjeđuju podaci o broju i kapacitetu pretovarnih sredstava i njihovu iskorišćenosti, o pretovarenoj robi i kontejnerima, prometu u skladištima, kao i podaci o prihodima, potrošnji goriva i maziva, zaposlenima i dr.

2.2. Jedinice posmatranja

Jedinice posmatranja za mjesečni i godišnji izvještaj pomorskog saobraćaja su sva preduzeća koja su prema Klasifikaciji djelatnosti razvrstana u sektor H (Saobraćaj i skladištenje), oblast 52 i obavljaju djelatnost manipulacija teretom (utovar u brodove i istovar iz njih).

2.3. Izvještajne jedinice

Izvještajne jedinice koje su dužne da dostave mjesečni i godišnji izvještaj pretovara jesu preduzeća koja su razvrstana (krema KD) u djelatnost manipulacija teretom (utovar u brodove i istovar iz njih), sektor H (Saobraćaj i skladištenje), oblast 52.

2.4. Adresar izvještajnih jedinica

Adresar izvještajnih jedinica za ovo istraživanje sastoji se od preduzeća koja se nalaze u Biznis registru.

2.5. Prikupljanje podataka (metod, vrijeme, izvori)

Za prikupljanje podataka u ovom istraživanju primjenjuje se izvještajni metod. Izvještajna jedinica sastavlja izvještaje na obrascima PR/M-11 i PR/G-11 na osnovu dokumentacije kojom raspolaže i evidencije koju vodi. Izvještajna jedinica dostavlja mjesečni izvještaj pretovara i godišnji izvještaj pretovara nadležnom statističkom organu (područnoj jedinici) u roku koji joj on odredi na osnovu Programa statističkih istraživanja.

2.6. Definicije osnovnih pojmov i obilježja

Portalne i poluportalne dizalice obuhvataju sve vrste dizalica učvršćene na tlo ili na šinama koje pretovaraju teret sa broda ili na brod.

Mostne dizalice obuhvataju sve vrste dizalica u skladištima, ili na otvorenom prostoru, koje služe za premještanje tereta.

Kontejnerske mostove treba smatrati mostnim dizalicama.

Auto-dizalice predstavljaju specijalan tip drumskih motornih vozila na koje je utvrđena dizalica (strijela).

Plovne dizalice imaju sopstvene pogone i njihov radijus kretanja je praktično neograničen.

Auto-liftovi (viljuškari) su motorna vozila gdje se teret smješta na viljušku ili druge dodatne uređaje.

Transporteri obuhvataju sve vrste beskrajnih traka i sličnih uređaja.

Utovarivači predstavljaju pretovarna sredstva na točkove koja teret zahvataju kašikom.

Istovarivači predstavljaju sredstva koja teret zahvataju korpom koje se nalaze na beskrajnoj traci. Kapacitet se iskazuje u tonama za sve vrste dizalica, auto-liftove i utovarivače, i to tako da pokazuje ukupan kapacitet određene vrste sredstava koji može da podigne odjedanput. Za transportera i istovarivača kapacitet treba iskazati u ukupnim tonama na čas.

Pretovarene tone tereta se odnose na ukupnu količinu tereta koja prođe kroz prekrcajni poslovni subjekt, gdje se isti teret, bez obzira na broj manipulacija koji je njime izvršen, iskazuje samo jednom.

Izmanipulisane tona (tona-operacija) jeste jedinica radnog učinka koja izražava zbir operacija evidentiranih prema načinu na koji su izvršene (iskrcaj, ukrcaj, direktan prekrcaj premještaj).

Iskrcaj podrazumijeva iskrcaj robe sa prevoznog sredstva na tlo, obalu ili drugi prostor koji je za to predviđen (skladišta, fabrički krug i sl.).

Ukrcaj podrazumijeva ukrcaj robe sa zemlje, obale ili drugog prostora u prevozno sredstvo.

Direktan prekrcaj podrazumijeva prekrcaj robe sa jednog prevoznog sredstva na drugo, bez korišćenja prostora na tlu, obali, skladištu.

Primjer:

vagon - vagon	brod - vagon	drumsko vozilo - vagon
vagon - brod	brod - brod	drumsko vozilo - brod
vagon - drumsko vozilo	brod - drumsko vozilo	drumsko vozilo - drumsko vozilo

Premještaj je svaka manipulacija robom na otvorenom prostoru, u zatvorenom ili otvorenom skladištu, pri kojoj je roba ostala u istom prostoru. Prenos robe prekrcanim (ne prevoznim) sredstvom u samom skladištu ili između dva skladišta smatra se premještanjem.

Dorada, opremljivanje i sortiranje robe u skladištima ne smatra se manipulacijom i ne pripada u premještaj robe.

3. ORGANIZACIJA ISTRAŽIVANJA

3.1. Organi za sprovođenje istraživanja i njihove obaveze

Zavod za Statistiku Crne Gore priprema i sprovodi istraživanja, "Mjesečni izvještaj o pretovaru" i "Godišnji izvještaj o pretovaru" i obrađuje podatke na nivou države.

Područna odjeljenja Zavoda dostavljaju obrasce izvještajnim jedinicama, prikupljaju izvještaje, kontrolišu da li su sve izvještajne jedinice dostavile izvještaj, kontrolišu potpunost podataka u izvještaju.

3.2. Obrada podataka i stavljanje podataka na raspolaganje

Rezultati obrade podataka o pomorskom saobraćaju prezentuju se u sljedećim publikacijama:

-Statistički godišnjak

-Saopštenja na web-portal

Tretiranje povjerljivih podataka

Podaci koji se tretiraju kao povjerljivi ne objavljuju se.

4. INSTRUMENTI ZA SPROVOĐENJE ISTRAŽIVANJA

Instrumenti za sprovođenje istraživanja su obrasci:

1. PR/M-11

Mjesečni izvještaj o pretovaru

2. PR/G 11

Godišnji izvještaj o pretovaru

Obrasci se mogu naći na sajtu: www.monstat.org